

УДК 687.016

ВАЦАК К.Л., НІКОЛАСВА Т. В.

Київський національний університет технологій та дизайну

ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ ОРНАМЕНТАЛЬНИХ КОНТРАПУНКТИВ ТА КОЛОРИТУ ГРАФІТІ В ПРОЕКТУВАННІ СУЧАСНИХ КОЛЕКЦІЙ МОЛОДІЖНОГО ОДЯГУ

Мета. Мета роботи полягає у визначенні естетичних характеристик сучасного напрямку молодіжного мистецтва – графіті, виявленні головних композиційних ознак колориту, форми та орнаментальних контрапунктів, їх гармонійного поєднання в проектуванні колекції одягу для молоді.

Методика. В проведенні наукових досліджень використано сучасні методики візуально-аналітичного, системно-структурного та морфологічного аналізу, методи класифікації художньо-композиційних ознак побудови структури та форм елементів графіті.

Результати. В роботі визначено естетичну складову сучасного молодіжного мистецтва графіті, досліджено різноманітні варіанти стилів, типів малюнків, колориту та орнаменту, запропоновано їх класифікацію та методи використання в сучасних формах молодіжного костюма.

Наукова новизна. Наукова новизна полягає у визначенні доцільності використання концепції форми, стилю, колориту та орнаментальних контрапунктів мистецтва графіті в проектуванні перспективних форм молодіжного одягу.

Практична значимість. Практичне значення дослідницької роботи полягає в розробці пропозицій стилізації художньо-композиційних елементів сучасного молодіжного мистецтва графіті, їх використання в створенні нових принтів для тканин та оздоблюваних елементів перспективних моделей одягу для молоді.

Ключові слова: графіті, елемент зображення, структура, колорит, орнаментальний контрапункт, принти, форма, оздоблення.

Вступ. Один з видів сучасного молодіжного мистецтва – графіті, відноситься до різновидів так званого вуличного мистецтва та є однією з найактуальніших форм художнього самовираження молоді по всьому світу. Існує безліч різноманітних стилів і видів графіті. Твори самобутніх графіті-художників являють собою самостійний жанр сучасного мистецтва і є невід’ємною частиною культури вулиць і міського способу життя. У багатьох країнах і містах є свої відомі райтери, що створюють на вулицях міст справжні шедеври, які несуть інформацію про настрої, уподобання та художні смаки молоді. Іноді графіті використовують для поширення повідомлень політичного та соціального характеру. До цього часу ідуть суперечки – чи є графіті мистецтвом, чи навпаки – вандалізмом. Та реальність сучасного світу, розвиток його культурних цінностей підтверджують – графіті це мистецтво, в якому молоді художники випробовують свої сили, хоча в дещо екстремальній та оригінальній формі [1].

Постановка завдання. Творчі особистості, прихильники екстремізму та хіп-хоп культури захоплюються графіті, як стихією вуличного життя, свободи думки та дій. Проте мистецтво графіті являє приклади використання надзвичайно цікавих форм, кольорів та орнаментів, що підтверджує його естетичну складову та можливість використання композиційних складових в суміжних галузях дизайну, зокрема – проектуванні сучасних

принтів на тканинах та сучасних формах молодіжного одягу. В дослідницькій роботі було поставлене завдання визначення ролі мистецтва графіті в розвитку напрямків сучасного молодіжного мистецтва України, нових тенденцій моди в дизайні одягу для молоді, що має бути більш цікавим, оригінальним та яскравим [2].

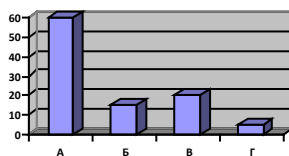
Результати дослідження. Питання відношення сучасної молоді до мистецтва графіті, його художньо-естетичних ознак і доцільності використанні в проектуванні тканин та одягу, було досліджено шляхом проведення опитування відповідних вікових груп молоді 15-20 років, які цікавляться сферами мистецтва, культури, туризму та шоу-бізнесу, навчаються в школах, ліцеях, коледжах або на молодших курсах вищих навчальних закладів. Вивчення думок споживачів проводилось в два етапи:

- Перший, визначав ступінь ознайомлення молоді з обраною темою досліджень, їх зацікавленість темою естетики графіті, відношення до можливості використання елементів графіті в проектуванні сучасного молодіжного одягу, відношення до моди та стилю;

- Другий етап знайомив споживачів з можливими варіантами художньо-композиційної побудови форм молодіжного костюма, з використанням елементів графіті: структурою форм, їх пропорційною побудовою, асортиментним складом комплексу костюма, колоритом, орнаментациєю та оздобленням, та визначав найбільш бажані в проектуванні варіанти (рис.1).

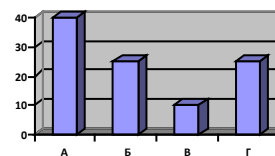
Аналіз отриманих результатів дав можливість відбору художньо-композиційних ознак та об'ємно-просторової структури нових перспективних форм і дослідження їх оптимальних сполучень, шляхом проведення морфологічного аналізу та синтезу (рис.2).

Чи цікавитеся Ви мистецтвом графіті?

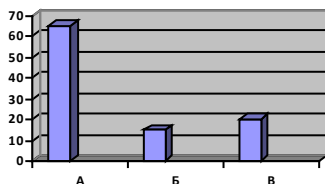
- А) так, мені подобається цей вид мистецтва
- Б) ні, не розумію, як це може подобатись
- В) маю нейтральне ставлення
- Г) не знаю, що це.

Чи хотіли б Ви бачити графіті на вулицях міста частіше?

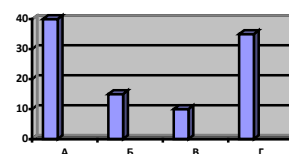
- А) так, звичайно
- Б) так, але за умови професійності малюнків
- В) ні, вони псують вулиці
- Г) мені байдуже

Чи хотіли б Ви поширення графіті в дизайні одягу?

- А) так, давно про це мрію
- Б) ні, це безглуздо
- В) мені байдуже

Чи буде цікавою колекція одягу, створена на тему графіті?

- А) так, було б цікаво побачити
- Б) не бачу одяг в такий тематиці
- В) ні, не цікавить
- Г) можливо

Рис. 1 Визначення думок споживачів про доцільність використання творчого джерела в проектуванні молодіжного одягу.

Для визначення побудови тектонічної структури костюма в розробці перспективної колекції проведено системно-структурний аналіз форм обраних костюмів-аналогів. В якості аналогової форми було обрано ряд молодіжних костюмів характерних для прихильників культури «хіп-хопу», які відрізняються значним об'ємом, вільними силуетними формами, зручністю та комфортністю при активних рухах. Хіп-хоп — молодіжна культура, яка з'явилась у США в кінці 1970-х в середовищі афроамериканців. Включає в себе 4 основні елементи: діджеїнг, графіті, емсіінг (реп), брейкінг. Також часто 5-им основним елементом вважається вуличне знання (knowledge). До початку 1990-х рр. хіп-хоп став частиною молодіжної культури у багатьох країнах світу. В процесі проведення системно-структурного аналізу визначено такі важливі для використання в побудові перспективних форм одягу для молоді тектонічні характеристики як: структурні складові силуетної форми, пропорційний устрій, провідні лінії членування, метро-ритмічна побудова, ступінь динамічності та виявлення композиційно-психологічного центру [3] (рис.3).

Морфологічні ознаки Силует						

Рис. 2 Матриця морфологічного аналізу побудови форми молодіжного одягу

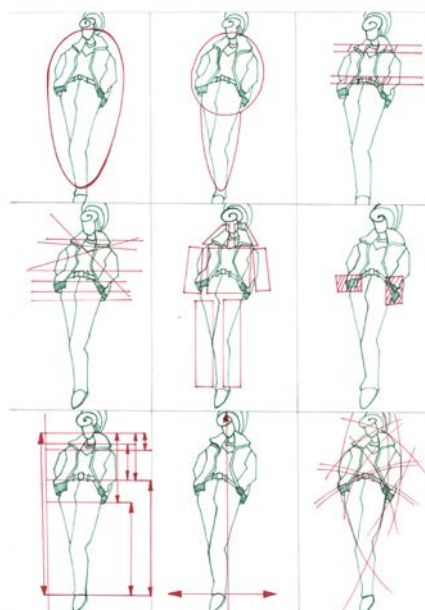

Рис. 3 Системно-структурний аналіз форми костюма-аналога

На основі проведеного аналізу були розроблені зведені базові знаки-символи форми для проектування на їх основі блоків перспективної колекції.

Проведені дослідження надали можливість визначення об'ємно-просторової структури форми костюма. Для колористичного та орнаментального вирішення форм костюма, були проаналізовані художньо-композиційні ознаки провідних стилів, колориту та орнаментальних контрапунктів, характерних для різних напрямків мистецтва графіті [4] (Таблиця 1).

Таблиця 1

Художньо-композиційні характеристики стилів графіті

Стиль	Країна (місто)	Відмінна риса	Колорит	Колорит (приклад)	Приклад
Throw up	США, Нью-Йорк	Криві лінії літер зафарбовані всередині певним кольором	Чорний, білий, сірий, сріблястий		
Blockbusters	США, Лос-Анджелес	Великі та широкі літери виконані лише одним кольором	Один будь-який колір		
Messiah style	США, Нью-Йорк (вигадав Vulcan)	Написання літер, при якому здається, що вони накладаються один на одного	Кольорова гамма дуже насичена		
Камуфляжний стиль	Італія (вигадав Spudex)	«Петлі» виводяться в декількох місця букв, слідуючи за попередніми	Кольорова гамма дуже насичена		
3D, FX, Daim style	Німеччина (вигадав Daim в 90-х)	Виконаний в абсолютному обсязі з використанням світлотіні. Зустрічається вкрай рідко, тому як необхідна величезна кількість часу і фарби	Кольорова гамма дуже насичена		
Character		При написанні використовуються персонажі коміксів. В написі можуть бути використані розломи, тріщини, бульбашки, присутня рамка мови. Фоном може бути напис виконаний іншим стилем	Кольорова гамма дуже насичена		
Computer Rock style	США, Нью-Йорк (засновник Case 2)	Стиль «Перелому», літери при написанні діляться на фрагменти, які нахилиються в різні боки	Кольорова гамма дуже насичена		

Writing - це звичний для всіх основний вид графіті, який найчастіше зустрічається, що поєднує в собі всі можливі стилі. Тих, хто малює графіті, називають writer'ами, а ескізи робіт скетчі. Скетч можна малювати на простому папері або використовувати спеціальну програму Graffiti Studio.

Bombing - екстремальний вид графіті, малюється на транспорті, переважно на поїздах. Важлива риса, це швидкість з якою з'являється малюнок, найчастіше страждає деталізація, з причини браку годин на малювання графіті.

Tagging - Саме з цього виду можна почату відлік історії графіті, хоча зараз tagging є його додатком. Tag - підпис райтера, його прізвисько, виконується з використанням одного кольору. Це невід'ємна частина графіті, під усіма роботами tag обов'язково проставляється.

Scratching, або scrabbing - це подряпини які ви бачите в метро чи в іншому транспорті. Серед райтерів вважається поганим тоном, так як рідко з цього може вийти що-небудь якісне.

Clean advertising (чиста реклама) - цей напрямок з'явився відносно недавно, але швидко поширюється на заході завдяки підтримці рекламних агентств, які замовляють и оплачуються райтерам їх роботу.

Висновки. В роботі проведено дослідження більше 300 прикладів різноманітних стилів та напрямків мистецтва графіті. Проаналізовано види, стилі, колорит, орнаментальні контрапункти та тематику графіті-рисуноків. З використанням сучасних методів наукових досліджень визначено можливість використання елементів та форм графіті-рисуноків в дизайні сучасної орнаменталії тканин та проектуванні перспективних форм молодіжного одягу. На основі проведеної класифікації художньо-композиційних елементів графіті-рисуноків, розроблено рекомендації по проектуванню перспективної колекції молодіжного одягу, в якій використано нові сучасні принти, яскравий колорит та оригінальне оздоблення. Результати дослідження думок споживачів підтвердили актуальність та соціальну значимість проведеної наукової розробки та необхідність впровадження її результатів.

Список використаних джерел

1. Николаева Т. В. Тектоника формоутворення костюма. Навчальний посібник// Київ. – Арістей, 2011. – с.340.
2. Козлова Т. В. Костюм. Теория художественного проектирования. Учебник для ВУЗов. – М.: МГТУ им. А. Н. Косыгина, 2005. – 380 с.

References

1. Nikolayeva T. V. (2011). Tektonika formoutvorenniya kostyuma. Navchal'nyy posibnyk [*Suite Tectonics. Tutorial*]. Kyiv: Aristey [in Ukrainian].
2. Kozlova T. V. (2005). Kostyum. Teoriya khudozhestvennogo proektirovaniya. Uchebnik dlya VUZov [*Design art theory. Textbook*]. Moscow: MGTU im. A. N. Kosygina [in Russian].

КОНТРАПУНКТОВ И КОЛОРИТА ГРАФФИТИ В СОВРЕМЕННЫХ КОЛЛЕКЦИЯХ МОЛОДЕЖНОЙ ОДЕЖДЫ

ВАЦАК К. Л., НИКОЛАЕВА Т.В.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Цель работы заключается в определении эстетических характеристик современного направления молодежного искусства – граффити, выявлении главных композиционных признаков колорита, формы и орнаментальных контрапунктов, их гармоничного сочетания в проектировании коллекций одежды для молодежи.

Методика. В проведении научных исследований использованы современные методики визуально-аналитического, системно-структурного и морфологического анализа, методы классификации художественно-композиционных признаков построения структуры и форм элементов граффити.

Результаты. В работе определено эстетическую составляющую современного молодежного искусства граффити, исследованы различные варианты стилей, типов рисунков, колорита и орнамента, предложена их классификация и методы использования в современных формах молодежного костюма.

Научная новизна. Научная новизна заключается в определении целесообразности использования концепции формы, стиля, колорита и орнаментальных контрапунктов искусства граффити в проектировании перспективных форм молодежной одежды.

Практическая значимость. Практическое значение исследовательской работы заключается в разработке предложений стилизации художественно-композиционных элементов современного молодежного искусства граффити, их использование в создании новых принтов для тканей и отделочных элементов перспективных моделей одежды для молодежи.

Ключевые слова: *граффити, элемент изображения, структура, колорит, орнаментальный контрапункт, принты, форма, отделка.*

THE RESEARCH INTO THE USAGE OF ORNAMENTAL COUNTERPOINTS AND COLOR OF GRAFFITI IN THE DESIGN OF MODERN CLOTHING COLLECTIONS

VATSAK K.L., NIKOLAEVA T.V.

Kiev National University of Technologies and Design

Purpose. The purpose of work consists in the definition of the aesthetic features of contemporary youth art – graffiti, identifying the main compositional characteristics of color, shape, and ornamental counterpoints, their harmonious combination in the design collections of clothing for young people.

Methodology. The research used modern methods of visual analysis, systemic-structural and morphological analysis, classification methods artistic and compositional characteristics of building structures and shapes of the elements of graffiti.

Findings. The study also identified the aesthetic component of modern youth graffiti art, studied various options of styles, types, patterns, colour and ornament, and suggested their classification and methods of using modern forms of youth costume.

Originality. Scientific novelty consists in determining the appropriateness of using the concept of shape, style, color and ornamental counterpoints graffiti art in the design of advanced forms of youth clothes.

Practical value. The practical significance of the research lies in the development of proposals styling artistic and compositional elements of contemporary youth graffiti art, their use in creating new prints for fabrics and finishing elements of the advanced models of clothing for young people.

Keywords: *graffiti, image element, structure, color, ornamental counterpoint, prints, shape, finish.*